

Pripomíname si jubileá

K životnému jubileu Doc. Ing. Štefana Šulca, CSc.

Dňa 12. decembra 1999 sa v zdraví dožil významného životného jubilea, 80 rokov, Doc. Ing. Štefan Šulc, CSc., prvý riaditeľ Výskumného ústavu potravinárskeho v Bratislave.

Strednú priemyselnú školu chemickú absolvoval v Banskej Štiavnici a vysokoškolské štúdium ukončil na Chemickotechnologickej fakulte SVŠT v Bratislave. Počas vysokoškolských štúdií pracoval na mikrobiologickom oddelení Štátneho zdravotného ústavu (ŠZÚ) v Bratislave pod vedením akademika Muchu a akademika Blaškoviča, neskôr pod vedením Dr. Ing. Němejca na oddelení výskumu potravín tohoto ústavu.

V rokoch 1950-1953 viedol oddelenie výskumu a kontroly potravín v pobočke ŠZÚ v Košiciach. Po návrate do Bratislavy pracoval na Skúšobnom a kontrolnom ústave potravinárskeho priemyslu, kde sa okrem kontrolnej činnosti podieľal na vypracovávaní technologických postupov, analytických metód a československých noriem pre výroby konzervárenského, mraziarskeho a cukrovarského priemyslu.

V roku 1958 ho vymenovali za riaditeľa Výskumného ústavu mraziarskeho, z ktorého postupom času vznikol Výskumný ústav potravinársky. V spolupráci s Mraziarňami, n. p., Praha založil v roku 1962 časopis Bulletin Výskumného ústavu mraziarskeho, pokračovaním ktorého je Bulletin potravinárskeho výskumu. V roku 1965 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu, ako aj habilitačnú prácu na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre.

Pod jeho vedením sa na ústave riešili úlohy zamerané na enzýmové systémy ovplyvňujúce výrobu a skladovanie chladených, resp. mrazených potravín, postupy lyofilizácie potravín, využitie vysokofrekvenčného ohrevu pri tepelnom spracovaní potravín, progresívne spôsoby sušenia potravín, resp. využívanie ionizujúceho žiarenia v potravinárskom priemysle. Z hľadiska zabezpečenia správnej výživy obyvateľstva sa začala riešiť priemyselná výroba polotovarov a potravín. Väčšina úloh bola riešená v rámci RVHP.

Z realizačných výstupov výskumných úloh vyriešených pod jeho vedením možno spomenúť zabezpečenie výstavby piatich moderných chladiarskych skladov na Slovensku, vypracovanie technológie chladenia a zmrazovania pomocou kvapalného dusíka, vypracovanie technológie skladovania ovocia a zeleniny, vývoj a zavedenie širokého sortimentu mrazených potravín a pod.

Za odbornú prácu obdržal celý rad vyznamenaní a ocenení ako napr. štátne vyznamenanie Za zásluhy o výstavbu, Striebornú plaketu za Zásluhy

o rozvoj biologických vied SAV, Za zásluhy o rozvoj vedy a výskumu ČSAZ, pri príležitosti 25. výročia založenia RVHP, Za zásluhy o potravinársku vedu a výskum atď.

Bol členom Vedeckého kolégia SAV pre biologicko-poľnohospodárske vedy, predsedníctva SAP, vedeckým tajomníkom Potravinárskej spoločnosti ČSVTS a členom predsedníctva ÚR ČSVTS, ďalej členom komisie pre výživu pri Predsedníctve vlády ČSSR, ako aj Institut International du Froid v Paríži.

Je autorom a spoluautorom viac ako 100 odborných a vedeckých prác, z ktorých je 52 pôvodných. Mnohé z nich publikoval v zahraničí. So svojimi spolupracovníkmi je držiteľom 6 patentov.

Ako školiteľ vedeckých aspirantov na VÚP a člen komisie pre udeľovanie vedeckých hodností kandidátov a doktorov vied sa staral aj o výchovu vedeckých pracovníkov. Ústav mal štatút školského pracoviska pre chémiu a technológiu požívatín.

Za túto bohatú činnosť mu patrí vďaka všetkých pracovníkov v potravinárskom priemysle a pranie pevného zdravia do ďalších pokojných rokov života.

Vedenie VÚP

Jubileum Prof. RNDr. Františka Strmisku, CSc.

5. marec nie je ani štátny sviatok, ani pamätný deň. A predsa je pre čitateľov Bulletinu potravinárskeho výskumu a pracovníkov Výskumného ústavu potravinárskeho zaujímavý. Pred 75 rokmi sa narodil dlhoročný člen redakčnej rady nášho časopisu, vedúci vedecký pracovník a náš kolega Prof. RNDr. František Strmiska, CSc.

Jeho život nebol jednoduchý. Hoci Čech, narodil sa na Podkarpatskej Rusi, študoval a pracoval v Čechách i na Slovensku, ale veľká časť jeho života je spojená s Bratislavou. Tu ukončil vysokoškolské vzdelanie na Prírodovedeckej fakulte UK, obhájil hodnosť kandidáta chemických vied na Chemicko-technologickej fakulte SVŠT (dnes STU), habilitoval a napokon získal titul vysokoškolský profesor. K tomu bolo treba vynaložiť nemalé pracovné nasadenie, ktoré cieľavedome realizoval v odbore chémiu a technológia potravín, venoval sa však aj hodnoteniu potravín z hľadiska nutričného a otázkam ľudskej výživy.

Svoje vedomosti a skúsenosti uplatňoval v rôznych oblastiach a na rôznych úrovniach: od učiteľa základnej školy po vysokoškolského profesora, od pracovníka laboratória až po vedúceho vedeckého pracovníka. Jeho celoživotným snom bolo vytvorenie a vydanie vedeckých i praktických potravinových tabuliek. Už v 70-tych rokoch pochopil význam a budúcnosť informatiky a v rámci úlohy štátneho plánu so svojím pracovným tímom veľmi progresívne riešil otázky hodnotenia nutričného zloženia potravín. Konceptia úlohy využívala dostupnú výpočtovú techniku a pôvodný zámer vytvoriť spoľahlivé potravinové tabuľky prerástol do budovania databanky. Právom je Prof. Strmiska pokladaný za otca Slovenskej potravinovej banky dát, ktorá dnes, vďaka jeho žiakom-pokračovateľom, zaznamenáva značné úspechy v medzinárodnej konkurencii.

S vedecko-výskumnou prácou úzko súvisí aj publikačná činnosť, ktorá je u nášho jubilanta viac ako bohatá. Na svojom konte má práce pôvodné aj odborné, množstvo prednášok a popularizačných článkov, osobitné miesto má vydanie potravinových tabuliek. Pozoruhodná je aj jeho aktivita v iných organizáciach, najmä v Slovenskej spoločnosti pre výživu (SSV), v dnes už zaniknutej Československej vedecko-technickej spoločnosti i v Slovenskej akadémii pôdohospodárskych vied. Na medzinárodnom poli sa jeho zásluhou nadviazala spolupráca s pracoviskami v takmer všetkých štátoch bývalej RVHP a boli vytvorené pracovné kontakty s európskou organizáciou EUROFOODS a v rámci nej s regionálnou škandidávskou organizáciou NORFOODS. Po vzniku samostatnej Slovenskej republiky, už ako dôchodca, aktívne pôsobil v pracovnej komisii expertov pre Potravinový kódex SR pri SSV a dnes je členom pracovnej skupiny pre potraviny na osobitné výživové účely pri Slovenskom kódexovom výbore pre potraviny.

Pán profesor bol za svoje celoživotné úsilie a snahu zhromažďovať, zdokonaľovať a sprístupňovať informácie o zložení potravín viackrát oficiálne ocenený. Za jeho vykonanú prácu mu patrí aj naša úprimná vďaka a ubezpečenie, že v jeho diele, ktoré mimochodom nemôže byť nikdy dokončené, zodpovedne pokračujeme.

Vážený pán profesor! Do ďalších rokov Ti prajeme predovšetkým pevné zdravie. Ale aj to, aby Ťa neopustil humor a optimizmus Tebe vlastný, aby si sa aj naďalej s radosťou mohol venovať svojej práci a koníčkum a v pohode sa tešiť na ďalšie jubileum!

Redakčná rada

Doc. Ing. Jozef Dubravický, CSc. - sedemdesiatročný

V týchto dňoch sa dožíva vzácneho životného jubilea v plnom zdraví a pracovnom nasadení Doc. Ing. Jozef Dubravický, CSc. - námestník riaditeľa firmy Kabát - holding a. s.

Doc. Ing. Jozef Dubravický, CSc. študoval na Chemickotechnologickej fakulte Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, ktorú ukončil v roku 1953 a získal titul inžiniera pre odbor „Konzervácia potravín a technológia mäsa“. Po jej ukončení zostal na Katedre sacharidov a konzervácie potravín CHTF SVŠT pracovať ako asistent, neskôr ako odborný asistent a napokon ako docent. Tomuto povolaniu zostal verný takmer 40 rokov a za tento čas vychoval celé generácie inžinierov - potravinárov, ktorí v súčasnej dobe úspešne zastávajú rozhodujúce miesta v potravinárskom priemysle Slovenskej republiky. Doc. Dubravický sa popri pedagogickej činnosti venoval aj výskumnej práci, kde sa orientoval najmä na problematiku využitia aditívnych látok v mäsovom priemysle. I na základe tejto činnosti nadobudol značné množstvo vedeckých poznatkov, ktoré pravidelne publikoval i v našom vedeckom časopise. Je potešiteľné zdôrazniť, že Doc. Dubravický bol zároveň dlhoročným členom Redakčnej rady nášeho časopisu a aj vďaka jeho práci si časopis zachoval vysokú vedeckú úroveň.

V období, keď jeho rovesníci už začínali odchádzať na zaslúžený odpočinok Doc. Dubravický nastúpil do firmy Kabát s. r. o., do funkcie námestníka pre výskum a vývoj, kde našli široké uplatnenie jeho hlboké poznatky z problematiky priemyselného spracovania jatočných zvierat a výroby mäsových výrobkov.

Milý náš jubilant, dovoľ, aby sme Ti pri príležitosti Tvojho významného jubilea zaželali čo najúprimnejšie veľa zdravia, pracovných úspechov a rodinnej pohody, aby si ani v budúcnosti nič nestratil zo svojho úprimného ľudského prístupu k nám - Tvojim kolegom, bývalým žiakom a priateľom.

Redakčná rada

Doc. Ing. Peter Zajac, PhD. - sedemdesiatročný

21.12.1999 oslávil v kruhu svojich najbližších náš priateľ, bývalý spolupracovník a učiteľ, Doc. Ing. Peter Zajac, PhD., svoje 70. narodeniny.

Na Katedru sacharidov a konzervácie potravín CHTF STU nastúpil po skončení vysokoškolského štúdia ako odborný asistent so zameraním

na technológiu škrobu. Najviac a podstatne prehĺbil prednášky z tohoto predmetu na modifikované škroby a deriváty aj s ich aplikáciou. Výsledkami svojej vedeckej práce značne obohatil tento odbor o nové poznatky.

Popri škrobárenstve sa zaoberal aj výrobou kryštalickej sacharózy z ciroku cukrového. Ďalšie rozvinutie tejto problematiky na Kube počas 8 rokov vyústili vo výskume trstinového cukrovarníctva, kde takisto výsledkami svojej svedomitej práce obohatil dovtedy málo poznanú technológiu.

Nášmu jubilantovi prajeme do ďalších rokov dobré zdravie, spokojnosť a splnenie osobných cieľov.

Pracovníci Katedry sacharidov a konzervácie potravín

Prof. Ing. Fedor Malík, DrSc. - päťdesiatpäťročný

Prof. Ing. Fedor Malík, DrSc., univerzitný profesor a vo svete uznávaný vinársky odborník - enológ, oslávi v tomto roku 55 rokov. Pri svojej pedagogickej a vedeckej práci na Chemickotechnologickej fakulte Slovenskej technickej Univerzity v Bratislave, kde vychováva už druhú generáciu chemických inžinierov, sa opiera o vlastné dlhoročné skúsenosti z oblasti praktického vinohradníctva a vinárstva. Doposiaľ viedol v študijnom odbore Kvasná chémia a biochemická technológia stovku diplomantov a takmer desiatku doktorandov. Je autorom štyroch knižných publikácií a viac ako štyroch stoviek odborných prác a prednášok, publikovaných doma i v zahraničí. Jeho

monografie *Vinársky rok* (Bratislava : Veda, 1989) a *Dobré víno* (Bratislava : Polygrafia SAV, 1994) boli v Paríži vyznamenané literárnymi cenami Medzinárodného úradu pre vinič a víno. Bohaté sú i jeho skúsenosti v oblasti profesionálneho hodnotenia vína - doposiaľ sa zúčastnil na vyše šesťdesiatich medzinárodných konkurzoch vína vo svete. Jeho práca vo vinárstve bola v roku 1995 ocenená francúzskym štátnym vyznamenaním Chevalier de l'Ordre du Mérite Agricole.

Prof. Ing. Milan Drdák, DrSc.